

Handläggare	Godkänd av	
Anders Forsell	cRO UU Per Hulling	
Ersätter	Kurskod LK3 LLB	Gäller från och med 2022-01-03

Ledningskurs: Larm- och ledningsbefäl, 5 studieveckor

Bakgrund

Att leda räddningsinsatser i ett alltmer komplext samhälle ställer höga krav på räddningstjänstpersonalen och kommunens ledningssystem. Personalen behöver ha förmåga att leda både enskilda räddningsinsatser och bedriva övergripande ledning av räddningstjänstverksamheten, inklusive att tillsammans med andra aktörer åstadkomma gemensam inriktning och samordning. Lagkrav, arbetsmiljö, riskbedömning, taktik, metoder, teknik och ledarskap är några av de områden som påverkar ledning av kommunal räddningstjänst, oavsett om ledning bedrivs skadeområdesnära eller övergripande. Ledningsprocessen är central, liksom de rättsliga krav som ställs på arbetet och ledningssystemet. Även förhållningssätt, principer, systemsyn, beslutsdomäner, roller, taktik och makt och normer är aspekter som behöver förstås och hanteras.

Ledningsfunktionen larm- och ledningsbefäl beskrivs inom ELS¹ som en ledningsfunktion som förväntas i huvudsak kunna agera i rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, arbetsledare händelsevärdering samt i rollen räddningsledare. I ett räddningsledningssystem kan det samtidigt finnas flera larm- och ledningsbefäl. En räddningsledare leder en räddningsinsats utifrån avsikter och ramar från räddningschefen eller den roll som har räddningschefens beslutsbefogenhet i detta avseende. Räddningsledaren ansvarar för att skapa inriktning och samordning av den pågående räddningsinsatsen över tid för att tillgodose det specifika hjälpbehovet. Kursens underliggande syfte är således att bidra till att skapa en enhetlighet för ledningsfunktionen larm- och ledningsbefäl och dess roller.

Ledningsfunktionen larm- och ledningsbefäl kan agera i flera olika roller, t.ex. som räddningsledare främst knutet till arbetet i ledningscentraler (ledningssystemet), samt ansvarar för bedömning av inkomna larmsamtal och insatsuppföljning. Ledningsfunktionen har ett nära samarbete med larm- och ledningsoperatörer samt kan agera som kontaktpunkt inom ledningscentralen för det skadeområdesnära arbete som bedrivs vid räddningsinsats/händelse. Larm och ledningsbefäl genomför samordning av räddningsinsats/hantering av händelse, arbetsledning av larm- och ledningsoperatörer samt prioritering av ärenden vid exempelvis högre belastning.

¹ ELS – Enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst

Särskild behörighetsgivande kurs för att agera i rollen som räddningsledare (RLK) ges som delkurs till deltagare inom ramen för kursen om denna behörighet saknas sedan tidigare.

Behörighet

För att antas till kursen ställs vissa krav på den sökandes behörighet. Den sökande ska ha:

1. anställning i organisationen för räddningstjänst i en kommun eller ett kommunalförbund,
2. a. genomgått Ledningskurs: Larm- och ledningsoperatör med betyget godkänd och/eller,
b. räddningsledarbehörig enligt tidigare utbildningssystem
3. annan bedömd utbildning, erfarenhet och arbetslivserfarenhet inom organisationen för kommunal räddningstjänst²

Utöver formella behörighetskrav kopplat till tidigare behörighetsgivande utbildning som beskrivs ovan, så rekommenderas det att deltagare utöver detta har god erfarenhet av att ha arbetat som bl.a. larm- och ledningsoperatör samt har god erfarenhet av och/-eller andra typer av ledningsfunktioner och roller för att tillgodogöra sig innehållet i kursen.

Urval

Om antalet platser inom utbildningen är färre än antalet behöriga sökande, får MSB göra ett urval.

Syfte

Kursen syftar till att ge deltagarna förutsättningar att utveckla kunskap, färdighet och kompetens för att kunna verka i ledningsfunktionen som larm- och ledningsbefäl inom kommunal räddningstjänst.

Ett vidare syfte är också att uppmuntra och främja ett fortsatt lärande efter avslutad kurs.

Lärandemål

Efter genomförd kurs ska deltagaren kunna:

- tillämpa ledning i roller inom ramen för ledningsfunktionen larm- och ledningsbefäl

Delkurs, Behörighetsgivande kurs för räddningsledare:

- tillämpa aktuell lagstiftning vid räddningsinsats

---

² Gäller de deltagare som sedan tidigare saknar formell utbildningsbakgrund riktat till kommunal räddningstjänst och som har genomfört kurs riktat till larm- och ledningsoperatör. Organisationerna ansvarar för att dessa deltagare har genomfört internutbildning el. motsvarande som innefattar grundläggande kunskap om och erfarenhet av arbete inom kommunal räddningstjänst.

Innehåll

Under kursen behandlas en rad olika ämnesområden med kopplingar till både skadeområdesnära- och övergripande ledning av kommunal räddningstjänst. Innehållet lyfter bl.a. aktuell lagstiftning samt på en orienterande nivå – exempelvis andra angränsande aktörers lagstiftning som kan påverka ledning av räddningsinsats, hantering av händelser eller deltagande i andra myndigheters insatser.

Kursen behandlar även initiering av räddningsinsats, likväl som beslutet att inte initiera räddningsinsats utifrån delegation från räddningschef. Riskbedömning, samordning av räddningsinsats och arbetsledning av larm- och ledningsoperatörer i samband med räddningsinsats/händelse ingår i kursen. Även värdering av inkomna larmsamtal behandlas samt hur makt, normer och värderingar kan påverka bedömningen.

Kursen innehåller också grundläggande samhällskunskap och delar av gemensamma grunder för samverkan och ledning samt kunskap om andra aktörer. Vidare så lyfts teoribildning kring exempelvis ledningsprocesser med tonvikt på tidskritisk respons, förhållningssätt och principer för ledning samt beslutsdomäner. Detta innefattar också både system- och perspektivförståelse.

Beredskapsplanering och hantering berörs, samt uppföljning av tagna åtgärder vid räddningsinsats. Omvärldsbevakning lyfts fram, samt att kunna analysera ledningsbehov och hur eventuell belastning påverkar ledningssystemet och åtgärdsproduktionen. Viss orientering kring olika typer av taktik/metoder/teknik i samband med räddningsinsats behandlas. Slutligen lyfts även viss mediehantering som ledningsfunktionen förväntas kunna hantera, samt några olika tekniska beslutsstöd, att värdera effekterna av dessa samt säkerställande av samband/kommunikation vid omfattande belastning upp i kursens innehåll.

Delkurs, Behörighetsgivande kurs för räddningsledare: Juridik för räddningsledare inom kommunal räddningstjänst (RLK) behandlar aktuell lagstiftning med tonvikt på Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, där bl.a. räddningschefens samt räddningsledarens skyldigheter och befogenheter lyfts fram. Innehållet behandlar på en orienterande nivå även annan, närliggande lagstiftning exempelvis del av trafikförordningen, miljöbalken, förvaltningslagen etc., som kan påverka räddningsledares skyldigheter. Kursen lyfter även fram området offentlighet och sekretess ur ett juridiskt perspektiv samt hur detta kan komma att påverka arbetet och personalen vid en räddningsinsats. Slutligen behandlas även områden som ansvarsförhållande, skadestånd och ansvar.

Pedagogik och metodik

Kursen utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I kursen tillvaratas fortlöpande resultat från forskning och utveckling, bl.a. utifrån de ämnesnätverk som drivs av MSB:s utbildningsorganisation samt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till ledningsutbildningarna. Kursens pedagogik bygger på att deltagaren är närvarande och aktiv under kursernas samtliga delar och utgörs av både teoretiska och praktiska moment under genomförandet.

Utbildningens pedagogik, metodik och undervisning syftar till att vara exemplifierande och förebildlig avseende människors olikheter, etnisk mångfald och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Upplägg och omfattning

Kursen genomförs med fokus på aktivt lärande genom bl.a. föreläsningar, diskussioner, scenarioövningar/case, seminarier, simulering samt interaktivt via lärplattform.

Kursen omfattar totalt 5 studieveckor. Kursen kan genomföras genom en blandning av distans- och platsförlagd undervisning. Under kursen genomförs närträffar varvat med föreläsningar och exempelvis gruppredovisningar på distans. Examination kan ske på olika sätt samt under närträffar.

Läromedel

Kurs- och referenslitteratur redovisas i separat lista inför deltagande. Ytterligare kursmaterial som krävs för att genomföra kurs tillhandahålls genom MSB:s lärplattform.

Även förslag på litteratur/läromedel som ger ett fördjupat perspektiv på innehållet tillhandahålls.

Examination och betygssättning

Under kursens genomförande kommer deltagarnas kunskaper, färdigheter och kompetens mätas mot uppsatta lärandemål och de bedömningskriterier för lärandemålen som anges för respektive kurs. Detta kan ske på olika sätt och vid olika tillfällen under kursen, exempelvis både via skriftliga och praktiska examinationer. För studerande som inte blivit godkänd vid ordinarie examinationstillfälle ska förnyad provning anordnas i nära anslutning till ordinarie examinationstillfälle.

Möjlighet till omexamination ges i första hand inom ramen för kursens genomförande, därefter vid det kurstillfälle som är överenskommet med deltagaren och dennes organisation.

På kursen ges betyget Godkänt eller Icke Godkänt.

MSB utfärdar ett kursintyg till den studerande efter godkänd kurs.